

Uloga OCD u kreiranju i realizaciji javnih politika

Dragan Randelović

Bor, 16.11.2023.

Društvo mladih istraživača Bor, ul. 3.
Oktobar 71
www.mibor.rs

Osnovni dokumenti o OCD

- **Ustav RS: Sloboda udruživanja, Član 55:**
„Jemči se sloboda političkog, sindikalnog i svakog drugog udruživanja i pravo da se ostane izvan svakog udruženja. Udruženja se osnivaju bez prethodnog odobrenja, uz upis u registar koji vodi državni organ, u skladu sa zakonom“.
- **Zakon o udruženjima građana** – uređuju se osnivanje i pravni položaj udruženja, članstvo, upravljanje, aktivnosti, sredstva za realizovanje programa od javnog interesa

Uslovi za delovanje OCD

- Strategija za stvaranje podsticajnog okruženja za razvoj civilnog društva u Republici Srbiji za period od 2022-2030. godine sa Akcionim planom
- **Ciljevi:**
 1. **Obezbeđenje većeg uključivanja civilnog sektora u proces donošenja odluka na svim nivoima vlasti**
 2. Unapređeno transparentno finansiranje i održivost civilnog sektora
 3. Obezbeđeno veće učešće OCD u socio-ekonomskom razvoju i delovanje u skladu sa načelima održivog razvoja;
 4. Obezbeđeno veće učešće OCD u procesu evropskih integracija

INSTITUCIONALIZOVANJE

- Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom osnovana kao služba Vlade Republike Srbije
- Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog (uključilo u svoj sastav Kancelariju za saradnju sa OCD)
- Savet za saradnju i razvoj civilnog društva kao jedan od važnih institucionalnih mehanizama saradnje javnog i civilnog sektora (putem konkursa i na predlog OCD izabrani članovi iz OCD) formiran 2023.
- Radnici ministarstava i lokanih organa uprave zaduženi za saradnju i komunikaciju sa OCD

Kako se OCD uključuju u donošenje propisa

- Smernice za uključivanje OCD u proces donošenja propisa iz 2014.
- Definisani principi i 4 nivoa uključivanja:
 1. **Informisanje** – jednosmerni proces
 2. **Savetovanje** – dvosmerni proces
 3. **Uključivanje** – aktivno uključivanje OCD
 4. **Partnerstvo** – najviši nivo saradnje

Poslednja unapređenja procesa

- Zakon o planskom sistemu RS kao glavni alat za učešće OCD u svim fazama donošenja javnih politika iz 2018. (utvrđuje detaljno sve faze donošenja javnih politika, posebno rane faze konsultacija i javnih uvida)
- Zakon o državnoj upravi, Poslovnik Vlade i dr.
- Uvođenje portala e-konsultacija
- U Boru: Odluka o javnim raspravama

Faze u procesu donošenja javnih politika

- Analiza stanje i efekata postojećih politika
- Pokretanje inicijative za donošenje javne politike
- Donošenje odluka o kreiranju javnih politika
- Formiranje radnih grupa za izradu dokumenata javnih politika, angažovanje stručnih institucija
- Konsultacije i rani javnu uvid u radne verzije dokumenata javne politike
- Javna rasprava o nacrtu dokumenta
- Usvajanje dokumenta javne politike
- Sprovođenje – monitoring sprovođenja

Važan proces

- Smernice za uključivanje OCD u radne grupe za izradu predloga dokumenata javnih politika i nacрта odnosno predloga propisa
- Putem konkursa koje sprovodi Ministarstvo za ljudska prava i dijalog biraju se predstavnici OCD

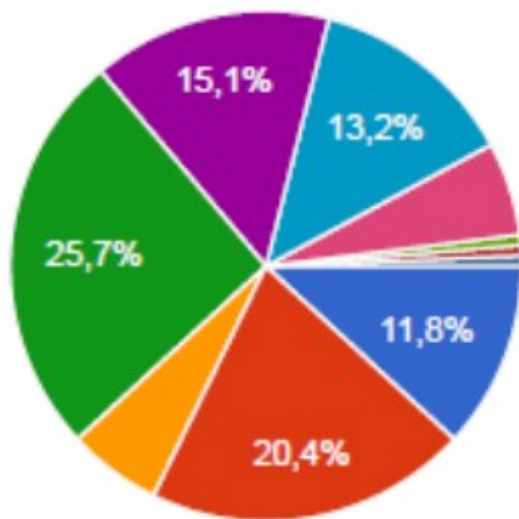
Posebna uloga ekoloških OCD

- Arhuska konvencija o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine (koncept OCD kao zainteresovane strane)
- Zakon o zaštiti životne sredine i posebni zakoni za pojedine oblasti
- Strategije, programi i planovi u oblasti životne sredine
- Uredba o učešća javnosti u izradi planova i programa u oblasti zaštite životne sredine.

Aktivnosti ekoloških OCD

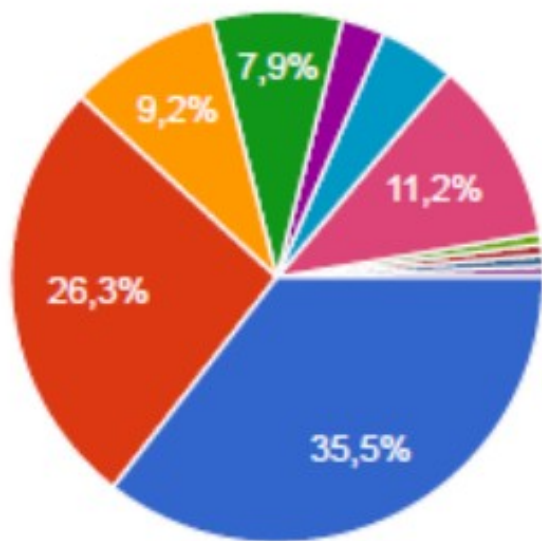
- Informisanje javnosti,
- Edukacija u cilju podizanja javne svesti,
- Konkretna volonterske aktivnosti čišćenja, uređenja i dr.
- Formiranje koalicija, saradnja sa organima vlasti, stručnjacima, građanima
- Artikulacija mišljenja javnosti i pokretanja inicijativa,
- Učešće u procesima donošenja javnih politika i monitoringu njihove realizacije

Stavovi građana Bora-način odlučivanja o životnoj srediniu

- Predlaganjem sadržaja ovih dokumen...
- Učešćem predstavnika NVO, stručnjak...
- Učešćem u ranom javnom uvidu o kon...
- Učešćem u analizi stanja životne sredi...
- Učešćem u radu zborova, skupova, tri...
- Anketiranjem građana i zainteresovani...
- Praćenjem realizacija kroz razmatranj...
- Ne znam baš...

Stavovi građana Bora-kako vide ulogu OCD u odlučivanju o životnoj sredini

- Predstavljaju i zastupaju mišljenje gra...
- Učestvuju u izradi strategija, politika i...
- Prate i učestvuju u procesima donoše...
- Pokreću građanske akcije
- Nude ekspertizu iz pojedinih područja...
- Kroz istraživanje i saradnju s naučno-i...
- Informisanje građana
- Nista od toga

Važno iskustvo OCD Bora – rad stalnog radnog tela (monitoring tima)

- Periodični sastanci:
- razmatranje rezultata monitoringa,
- razmatranje realizacije programa,
- traženje novih informacija i pokretanje inicijativa,
- zaključci i preporuke u cilju ostvarivanja dinamike i ciljeva,
- razmatranje strateških i planskih dokumenata i predlaganje novih mera
- Izrada dokumenata javnih politika

Primeri radnih tela za saradnju OCD i lokalne vlasti Bora

- (Monitoring tim) Stalno radno telo za praćenje KAP
- Koordinacioni odbor za Plan razvoja
- Radna grupa za izradu lokalne strategije upravljanja otpadom
- Radna grupa za izradu Programa zaštite životne sredine grada Bora
- Radna grupa za izradu Strategije urbanog razvoja

Primeri projekata učešća u kreiranju javnih politika

- Projekat „Snažno zeleno“ – javna politika zaštite vazduha
- Projekat realizacije Agende UN 2030 – lokalizacija ciljeva održivog razvoja u lokalnim dokumentima
- Projekat pripreme INEKP
- Projekat izrade dokumenata klimatske politike (preko mreže Zelena lista Srbije)